

**Удосконалення процесу організації виконання процедур
при проведенні аудиту**

Мултанівська Тетяна Володимирівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри контролю і аудиту

Харківського національного економічного університету Ім. Семена Кузнеця

Горяєва Марина Сергіївна

старший викладач кафедри бухгалтерського обліку

Харківського національного економічного університету Ім. Семена Кузнеця

В умовах ринку суб'єкти господарювання здатні вижити і функціонувати лише в тому випадку, якщо вони працюють не менш ефективно, ніж їх конкуренти. Подання достовірної та неупередженої інформації, що міститься у фінансовій звітності, зацікавленим в ній особам забезпечується через аудиторський висновок, виданий суб'єктом аудиторської діяльності. Для ефективної організації аудиту необхідно чітко визначити дії, які потрібно аудиторам виконувати, та їх послідовність. Лише зрозумівши процедуру організації аудиту та послідовність його етапів в комплексі, аудитори отримують системне узагальнення своїх знань, які зможуть застосувати в прикладному аспекті.

Важливість зазначеного питання та необхідність її теоретичного дослідження й практичного обґрунтування обумовили вибір теми наукової статті.

Підставою для обґрунтування методологічної основи організації аудиту послужили праці західних авторів, а саме Р. Адамса, А. Аренса, Р. Доджа, Дж. К. Лоббека, Дж. Робертсона тощо. Ці положення отримали подальший розвиток у працях вітчизняних та російських науковців, таких як Андреев В. Д., Бичкова С. М., Богомолова А. М., Бутинець Ф. Ф., Дорош Н. І., Корінько М. Д., Пантелєєв В. П., Редько О. Ю., Савченко В. Я., Соколов Я. В., Суйц В. П.,

Шеремет А. Д. та інші. Але проблема організації виконання процедур аудиту залишається недостатньо розробленою.

Метою статті є теоретичне обґрунтування і розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесу організації процедур аудиту.

Для досягнення мети поставлені такі завдання: дослідити загальні положення організації аудиту; проаналізувати сучасний стан організації виконання процедур на різних етапах проведення аудиту; запропонувати заходи щодо удосконалення організації процедур аудиту.

Під організацією процедур аудиту слід розуміти систему заходів, спрямованих на координацію та функціонування дій, взаємопов'язаних та взаємозалежних окремих частин системи з метою оцінки достовірності фінансової звітності. Поняття «організація» має кілька значень:

1) внутрішня упорядкованість, взаємодія, узгодженість більш або менш диференційованих та автономних частин цілого, обумовлена його будовою;

2) сукупність процесів або дій, що ведуть до утворення і вдосконалення взаємозв'язків між частинами цілого;

3) об'єднання людей, що спільно реалізують деяку програму або мету та діють на основі певних процедур і правил (соціальна організація) [1].

Для цілей дослідження зупинимо увагу на другому варіанті з наданих значень, а саме, розглянемо організацію як сукупність процесів або дій.

Процес організації можна розглядати як розподіл ролей, завдань, інформації та інших ресурсів, процесів, методів і технологій, комунікації, відповідальності й повноважень, а також впровадження процедур, покликаних забезпечити виконання завдань підприємства. До основних принципів раціональної організації відносяться: визначення і деталізація цілей; визначення прийомів, способів діяльності; доручення завдань конкретним особам і об'єднання їх у керовані робочі групи; координація, узгодження робіт, доручених кожній групі; забезпечення єдності цілей; встановлення ефективного контролю.

Є два основних аспекти організації процесу аудиту:

1) поділ на етапи, стадії і процедури відповідно цілям і стратегіям;

2) взаємовідносини повноважень на різних рівнях організації, що забезпечують можливість розподілу та координації завдань з аудиту.

Виділяються наступні необхідні етапи здійснення організації процедур аудиту: формування стратегії; розробка планів і напрямів роботи; виявлення і класифікація стадій і процедур роботи; визначення повноважень керівника аудиторської групи, що необхідні для її продуктивної роботи; горизонтальне і вертикальне узгодження груп через посадові зв'язки та систему інформаційного забезпечення; оцінка результатів організації [2, с. 173].

Процес організації аудиту є багаторівневим і безперервним у часі. Його кінцевий результат – встановлення ефективної взаємодії між усіма його учасниками, етапами, стадіями і процедурами.

На підставі узагальнення різних підходів до визначення поняття організації процесу автори надають своє тлумачення поняттю «організація аудиторського процесу»: організація аудиторського процесу – це сукупність дій, спрямованих на систематизацію складових частин аудиторського процесу з метою його раціонального виконання.

Організацію аудиту в Україні представлена на трьох рівнях: 1) організація аудиту з боку регуляторних органів; 2) організація аудиторської фірми; 3) організація проведення аудиту.

Для ефективної організації аудиту необхідно: чітко визначити дії, які потрібно аудиторам виконувати, та їх послідовність, окреслити мету аудиту та завдання, оцінити їх значущість. Лише зрозумівши процедуру організації аудиту та послідовність його етапів в комплексі, аудитори отримують системне узагальнення своїх знань, які зможуть застосувати в прикладному аспекті.

На сьогодні організація аудиту є складний механізм у досягненні спільної мети (висловлення думки про фінансову звітність), це цілий комплекс аудиторських процедур (аудиторських доказів та ризико-орієнтованого аудиту).

Незалежний аудит – це різностороння діяльність, в ході якої відокремлюються етапи, що означені нормами Міжнародних стандартів аудиту (далі – МСА): предаудит; планування; перевірка по суті; висновки за

результатами аудиту (заключний етап) [3, с.84]. Кожний з етапів організації аудиторської перевірки складається з частин, які називаються стадіями (рис. 1).

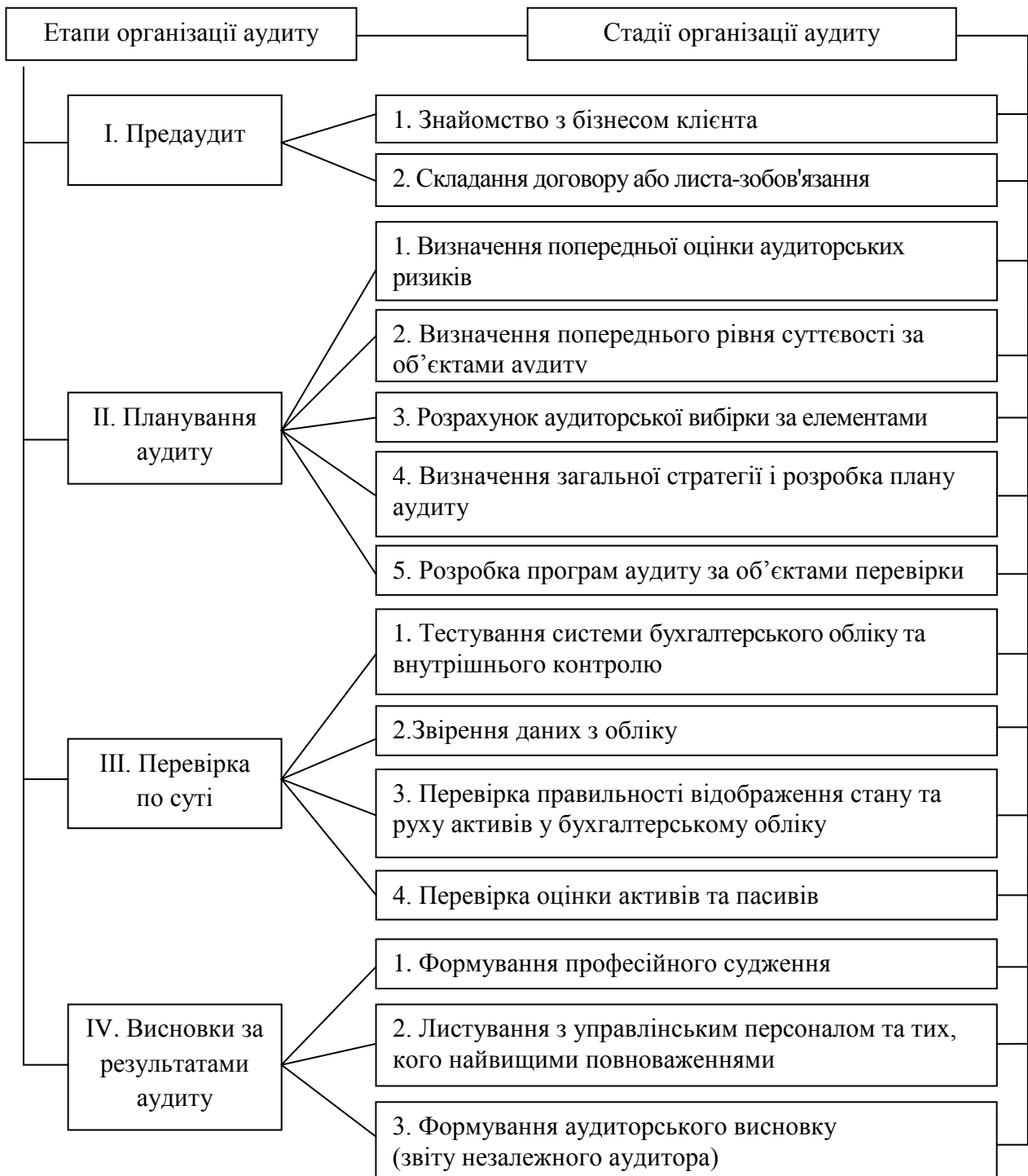

Рис. 1. Етапи та стадії організації аудиту

На кожній стадії організації аудиту проводиться цілий комплекс аудиторських процедур, метою яких є більш детальне дослідження об'єкту перевірки. Кожна із вказаних складових організації аудиту потребує детального

оформлення робочими документами аудитора, які обґрунтовують рішення аудитора з того чи іншого питання. В останній редакції МСА приділяється особлива увага документуванню, що веде до збільшення трудових витрат аудиторських фірм, але це єдина можливість для бізнесу впевнитися в тому, що аудит виконано кваліфіковано [3, с.152].

Автори, на підставі 20-річного досвіду роботи професійними аудиторами, вважають, що раціональна організація процедур дозволяє значно покращити якість аудиту. Аудиторські фірми через застосування внутрішньофірмових стандартів, що регламентують діяльність аудитора в межах фірми, отримують полегшення збору доказів, скоротять час перевірки, зменшать аудиторський ризик, що дозволить підвищити якість виконуваних робіт, зробити технологію організації аудиту більш сучасною і раціональною. Внутрішньофірмові стандарти, акцентуючи увагу на специфіці діяльності аудиторської фірми, повинні розкривати зміст конкретних процедур проведення перевірки по суті.

Список використаних джерел:

1. Бондар В.П. Концепція розвитку аудиту в Україні: теорія, методологія, організація : монографія / В. П. Бондар. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 456 с.
2. Шеремет А. Д. Аудит: Учебник. – [5-е изд., перераб. и доп.] / А. Д. Шеремет, В. П. Суйц – М. : ИНФРА-М, 2007. – 448 с.
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг видання 2013 року. Частина I / Пер. з англ. – Київ, Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2014. – 988 с.
4. Мултановская Т. В. Использование заверений управленческого персонала клиента как аудиторских доказательств для повышения качества аудита / Т. В. Мултановская, М. С. Горяева. – Харьков: Бизнес-информ. – 2012. – №12. – С.245-248.